

Vendepunktet i den andre verdenskrigen

VENDEPUNKTET I DEN ANDRE VERDENSKRIGEN¹

12.oktober 1942

Den britiske og amerikanske pressa har sammenlikna slaget om Stalin- grad med slaget om Verdun, og «det røde Verdun» er nå berømt over hele verden. Denne sammenlikninga er ikke helt treffende. Slaget om Stalingrad er vesensforskjellig fra slaget om Verdun i den første verdenskrigen. Men de har dette til felles: Nå som da lar mange seg villedde av den tyske offensiven til å tru at Tyskland ennå kan vinne krigen. I 1916 satte de tyske styrkene i verk flere angrep på den franske festninga Verdun, to år før den første verdenskrigen slutta vinteren 1918. Øverstkommanderende ved Verdun var den tyske kronprinsen, og styrkene som blei kasta inn i slaget, var kremen av den tyske hæren. Slaget var avgjørende. Etter at de rasende tyske stormangrepa hadde slått feil, hadde den tysk-østeriksk-tyrkisk-bulgarske blokka ikke noen framtid, og fra da av tårna vanskene seg opp for den. Tilhengerne forlot den, den gikk i oppløsning, og til slutt brøt den sammen. Men på den tida forsto ikke den engelsk-amerikansk-franske blokka denne situasjonen. De trudde at den tyske hæren fortsatt var svært mektig, og de var ikke klar over at seieren nærma seg for dem. Historisk sett fører alle reaksjonære krefter på randa av utslettelse uten unntak en siste desperat kamp mot de revolusjonære kreftene. Noen revolusjonære lar seg føre bak lyset for ei tid av denne tilsynelatende styrken som bare dekker over indre svakhet, for de forstår ikke det som er vesentlig, nemlig at fienden er i ferd med å bli utsletta mens de sjøl er i ferd med å vinne. Framveksten av de fascistiske

kreftene og den aggresjonskrigen de har ført i noen år, er nettopp uttrykk for en slik siste desperat kamp, og i denne krigen er angrepet på Stalingrad uttrykket for den siste desperate kampen til fascismen sjøl. Ved dette vendepunktet i historia har også mange i den anti-fascistiske verdensfronten blitt ført bak lyset av den grusomme framtoninga til fascismen, og de har ikke klart å avdekke dens vesen. I førtiåtte dager raste det et innbitt slag, uten sidestykke i historia til menneskeheten – fra 23. august, da hele den tyske styrken kryssa det stedet der Don-elva gjør en sving og satte i gang storangrepet på Stalingrad, via 15. september, da noen tyske enheter brøt inn i industriområdet i den nordvestlige delen av byen, og helt fram til 9. oktober, da Det sovjetiske informasjonskontoret kunngjorde at den røde hæren hadde brutt den tyske innringinga av dette området. Til slutt blei dette slaget vunnet av de sovjetiske styrkene. I disse førtiåtte dagene venta utallige millioner mennesker i åndeløs spenning på de daglige meldingene om seier eller tilbakeslag som kom fra byen. Noen ganger fylte meldingene dem med uro, noen ganger med begeistring. Dette slaget er ikke bare vendepunktet i krigen mellom Sovjetunionen og Tyskland eller i den anti-fascistiske verdenskrigen. Det er et vendepunkt i historia til hele menneskeheten. I disse førtiåtte dagene var oppmerksomheten til verdens folk retta mot Stalingrad i enda større grad enn mot Moskva i oktober i fjor.

Det ser ut til at Hitler var forsiktig helt til han seira på vestfronten. Da han angrep Polen, da han angrep Norge, da han angrep Nederland, Belgia og Frankrike, og da han angrep Balkanlanda, konsentrerte han alle kreftene sine om ett mål av gangen, for han torde ikke spre dem. Etter seieren på vestfronten blei han ør av framgang og forsøkte å slå Sovjetunionen på tre måneder. Han satte i gang en offensiv mot dette veldige og mektige sosialistiske landet langs hele fronten som strekker seg fra Murmansk i nord til Krim i sør, og dermed spredde han styrkene sine. Nederlaget for Moskva-felttoget i oktober i fjor betydde slutten på det første

stadiet i krigen mellom Sovjetunionen og Tyskland. Den første strategiske planen til Hitler hadde slått feil. Den røde hæren stansa den tyske offensiven i fjor og satte i verk en motoffensiv på alle frontene om vinteren. Dette var det andre stadiet i krigen mellom Sovjetunionen og Tyskland. Da begynte Hitler å trekke seg tilbake og gikk over til defensiven. Etter at han nå hadde gitt sin øverstkommanderende Brauchitsch avskjed og overtatt kommandoen sjøl, bestemte han seg for å gi opp planen om en offensiv over hele fronten. Han finkjemma Europa etter alle tilgjengelige styrker og forberedte en endelig offensiv som han innbilte seg ville slå mot de livsviktige sentrene i Sovjetunionen, sjøl om den var begrensa til sørfronten. Dette skulle være en endelig offensiv, som ville avgjøre skjebnen for fascismen. Derfor samla Hitler så store styrker som mulig og flytta til og med en del av flya og stridsvognene hit fra fronten i Nord-Afrika. Med det tyske angrepet på Kertsj og Sevastopol i mai i år gikk krigen inn i sitt tredje stadium. Hitler samla en hær på 1 500 000 mann, som blei støtta av storparten av fly- og stridsvognstyrkene hans, og satte i gang en offensiv med en villskap uten like mot Stalingrad og Kaukasus. Han forsøkte å erobre disse to måla svært fort, for både å avskjære Volga og ta Baku. Etter det hadde han tenkt å rykke fram mot Moskva i nord og bryte gjennom til Persia-bukta i sør. Samtidig påla han de japanske fascistene å trekke sammen styrkene sine i Mandsjuria for å forberede et angrep på Sibir etter at Stalingrad var falt. Hitler håpa forgjeves å svekke Sovjetunionen så mye at han skulle kunne frigjøre hovedstyrken av den tyske hæren fra den sovjetiske krigsskueplassen for å ta seg av et engelsk-amerikansk angrep på vestfronten, og for å rane til seg ressursene i Det nære Østen og få kontakt med japanerne. Samtidig ville dette gjøre det mulig å frigjøre hovedstyrkene til den japanske hæren i nord, slik at de kunne trenge vestover mot Kina og sørover mot Storbritannia og De forente stater med trygge bakre områder. Det var slik Hitler rekna med å vinne seier for den fascistiske leiren. Men hvordan gikk det på dette stadiet? Hitlers planer stranda på den sovjetiske

taktikken som besegla skjebnen hans. Sovjetunionen brukte politikken med først å lokke fienden langt inn, og så yte hardnakka motstand. Etter fem måneder med kamp har den tyske hæren verken makta å trenge fram til oljefelta i Kaukasus eller å ta Stalingrad, slik at Hitler er blitt tvunget til å stanse styrkene sine foran høye fjell og utafor en uinntakelig by, ute av stand til å rykke fram og ute av stand til å trekke seg tilbake. Han lir veldige tap, og er havna i ei blindgate. Nå er det alt oktober, og vinteren nærmer seg. Det tredje stadiet i krigen kommer snart til å være slutt, og det fjerde stadiet tar til. Ikke én av Hitlers strategiske angrepsplaner mot Sovjetunionen har lyktes. Med feilslaget fra i fjor sommer, da styrkene var oppdelte, i minne, konsentrerte Hitler kreftene sine på sørfronten i denne perioden. Men ettersom han fortsatt ønska både å avskjære Volga i øst og ta Kaukasus i sør i ett slag, delte han styrkene sine igjen. Han skjønnte ikke at styrken hans ikke svarte til ønskene hans, og nå er han fortapt – «Når bærestanga ikke er sikra i begge ender, glir bøkene av*» Sovjetunionen blir sterkere jo mer det slåss. Med sin strålende strategiske ledelse har Stalin vunnet initiativet fullstendig, og skyver Hitler mot avgrunnen overalt. Det fjerde stadiet i krigen, som begynner i vinter, betyr undergangen for Hitler.

Om vi sammenlikner stillinga for Hitler i det første og det tredje stadiet av krigen, kan vi se at han står på terskelen til det endelige nederlaget. I virkeligheten har den røde hæren nå stansa den tyske offensiven både ved Stalingrad og Kaukasus. Hitler er nå nesten utmatta etter å ha mislykkes i angrepa på Stalingrad og Kaukasus. De styrkene han greide å samle i løpet av vinteren, fra desember i fjor til mai i år, er allerede brukt opp. Om mindre enn en måned setter vinteren inn på den tysk-sovjetiske fronten, og Hitler vil måtte gå over til defensiven i all hast. Hele beltet vest og sør for Don er et svært sårbart område for ham, og den røde hæren kommer til å gå over til motoffensiv der. Av frykt for undergangen som truer han, kommer Hitler til å omorganisere

styrkene sine enda en gang i vinter. Han må avverge farene både på øst- og vestfronten, og han klarer kanskje å skrape sammen det som er igjen av styrkene sine, utstyre dem og danne et par nye divisjoner. I tillegg kommer han til å vende seg til de tre fascistiske partnerne sine, Italia, Romania og Ungarn, for å få hjelp, og presse litt mer kanonføde ut av dem. Men han må være forberedt på veldige tap ved et vinterfelttog i øst, og på at den andre fronten blir åpna i vest. Italia, Romania og Ungarn blir motløse etterhvert som de skjønner at Hitler er ferdig, og de faller mer og mer fra. Kort sagt, etter 9. oktober er det bare en veg som er åpen for Hitler, og det er vegen til utslettelse.

Den røde hærens forsvar av Stalingrad i disse førtiåtte dagene likner på et vis forsvaret av Moskva i fjor. Det vil si at Hitlers plan for dette året har mislykkes, akkurat som planen hans for fjoråret. Men forskjellen er at sjøl om sovjetfolket fulgte opp forsvaret av Moskva med en vintermotoffensiv, måtte de likevel møte sommeroffensiven til den tyske hæren i år, dels fordi Tyskland og Tysklands medsammensvorne i Europa ennå hadde litt kampkraft igjen, og dels fordi Storbritannia og De forente stater drøydde med å åpne den andre fronten. Men nå, etter slaget for å forsvare Stalingrad, blir situasjonen en helt annen enn i fjor. På den ene sida kommer Sovjetunionen til å sette i gang enda en vintermotoffensiv i veldig omfang, Storbritannia og De forente stater kan ikke drøye lenger med å åpne den andre fronten (sjøl om en ikke kan forutsi den nøyaktige datoen ennå), og som svar på det kommer Europas folk til å reise seg. På den andre sida har ikke Tyskland og Tysklands europeiske medsammensvorne lenger styrke til å sette gang storoffensiver, og Hitler har ikke annet valg enn å gå over til den strategiske defensiven. Så snart Hitler blir tvunget til å gå over til den strategiske defensiven, er skjebnen til fascismen så godt som besegla. En fascistisk stat som Hitlers, bygger helt fra begynnelsen det politiske og militære livet sitt på å ta offensiven, og så snart offensiven stopper opp, er også livet slutt for den. Slaget om Stalingrad

vil stanse offensiven til fascismen, og derfor er det et avgjørende slag. Det er avgjørende for hele verdenskrigen.

Hitler står overfor tre mektige fiender: Sovjetunionen, Storbritannia og De forente stater, og folket i de tyskokkuperte områdene. På østfronten står den røde hæren, fast som fjell, og motoffensivene fra den kommer til å fortsette hele den andre vinteren og videre utover. Det er denne krafta som kommer til å avgjøre utfallet av hele krigen og skjebnen til menneskeheten. Sjøl om Storbritannia og De forente stater holder fast ved politikken med å sitte på gjerdet og dra ut tida, kommer den andre fronten til å bli åpna på vestfronten til slutt, når tida er inne til å gå løs på den falne tigeren. Så er det den indre fronten mot Hitler, den store folkereisninga som er i gjære i Tyskland, Frankrike og andre deler av Europa. De vil svare med en tredje front i det øyeblikket Sovjetunionen starter en allmenn motoffensiv og kanonene drønner på den andre fronten. Hitler kommer altså til å bli angrepet på tre fronter. Slik er den store historiske prosessen som kommer til å følge etter slaget om Stalingrad.

Det politiske livet til Napoleon endte ved Waterloo, men det avgjørende vendepunktet var nederlaget ved Moskva. I dag går Hitler i Napoleons fotspor, og det er slaget om Stalingrad som hår besegla undergangen hans.

Denne utviklinga kommer til å ha ei direkte innvirkning på Det fjerne østen. Året som kommer, kommer ikke til å bringe noe godt for den japanske fascismen heller. Ettersom tida går, vil den få større og større vansker, helt til den går i grava.

Alle som ser mørkt på verdenssituasjonen, må forandre standpunkt.